

ע"פ 8625/16 - פלוני נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

ע"פ 8625/16

לפני:
המערער:
כבוד השופט ס' ג'ובראן
פלוני

נ ג ד

מדינת ישראל

המשיבה:

ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים
בתפ"ח 63571-10-15 מיום 7.11.2016 שניתנה על
ידי סגן הנשיא י' נועם והשופטים ר' פרידמן-פלדמן ומ'
בר-עם

(9.11.2016)

ח' בחשון התשע"ז

תאריך הישיבה:

עו"ד לאה צמל

בשם המערער:

עו"ד עמרי כהן

בשם המשיבה:

החלטה

1. לפני ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים (סגן הנשיא י' נועם והשופטים ר' פרידמן-פלדמן ומ' בר-עם) בתפ"ח 63571-10-15 מיום 7.11.2016, בגדרה נדחתה בקשת המבקש לעכב את ביצוע עונש המאסר שהוטל עליו.

2. נגד המערער, קטין יליד 2002, הוגש ביום 30.10.2015 כתב אישום שייחס לו שתי עבירות של ניסיון רצח לפי סעיף 305(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין או החוק); ועבירת החזקת סכין, לפי סעיף 186(א) לחוק. על פי עובדות כתב האישום, ביום 12.10.2015, לאחר ששב מבית הספר, פגש המערער בבן דודו חסן (להלן: חסן), ולאחר ששוחחו על המצב במסגד אל-אקצא ומצבם של תושבי עזה והרשות הפלסטינית, החליטו השניים לבצע פיגוע דקירה נגד יהודים. לצורך כך נכנסו כל אחד מהשניים לביתם, נטלו סכינים והתפללו בטרם יצאו לדרכם מביתם שבשכונת בית חנינא, אל עבר שכונת פסגת זאב. סמוך לשעה 15:00, משהגיעו לפסגת זאב, הבחינו המערער וחסן ביוסף חיים טויטו, צעיר בן 20 בלבוש חרדי (להלן: המתלונן), הלכו אחריו, שלפו את סכיניהם וחסן דקר אותו פעמיים בפלג גופו העליון. המתלונן נמלט מפני השניים, שרדפו אחריו עם סכינים שלופות, והצליח להתחמק מהם רק לאחר שהועלה לאוטובוס שחלף ברחוב על ידי נוסעיו. אז, המערער וחסן הבחינו בילד נ' בן ה-12 (להלן: הקטין) מתיישב על אופניו, התקרבו אליו וחסן דקר אותו ארבע פעמים. עוברי אורח שהבחינו במתרחש, חשו לעזרתו של הקטין וחלקם החלו רודפים אחרי המערער וחסן, אשר ברחו מפניהם. לבסוף, המערער נוטרל באמצעות רכב שהתנגש בו, ואילו חסן נורה על ידי שוטרים באופן שהביא למותו. מעשיהם של השניים גרמו למתלונן ולקטין פצעים חמורים והם היו במצב של סכנת חיים.

3. בית המשפט המחוזי הרשיע את המערער ביום 10.5.2015 במיוחס לו בכתב האישום, זאת לאחר שמיעת ראיות, וביום 7.11.2016 גזר את דינו והטיל עליו עונש של 12 שנות מאסר בפועל, מאסרים מותנים ופיצוי למתלונן ולקטין. בגזר דינו, בית המשפט עמד תחילה על הרקע לביצוע העבירות וציין כי המניע המרכזי למעשיו של המערער היה הסתה לאומנית הקוראת לפגיעה ביהודים - קריאה לה נענים לרוב קטינים. לעמדת בית המשפט, המצב הביטחוני הקשה השורר באזור וגל הטרור הפוקד את מדינת ישראל לאחרונה, מחייב נקיטת יד קשה ומרתיעה כלפי אלו האוחזים בסכין ומבקשים להרוג כל יהודי אשר יקרה בדרכם ולהפוך "שאהידים". נקבע כי במציאות זו, אין מנוס מהחמרת הענישה, ועל גזר הדין ליתן ביטוי הולם לערך שלמות הגוף וקדושת החיים של כלל הציבור - אזרחים וגורמי אכיפת החוק כאחד - כלפי אלה המבקשים לפגוע בערכים אלה בפיגועי הטרור. אמנם צוין כי מלאכת גזירת עונשו של קטין היא שונה וייחודית מעניינו של בגיר, אולם נקבע כי קטינות אינה מהווה חסינות מפני ענישה ראויה - לרבות בכליאה ממשית כשמבוצע פשע חמור - ושיקולי שיקום אינם מאיינים את הצורך לאזנם עם שיקולי גמול והרתעה. חומרת מעשיו של המבקש, כך נקבע, טמונה בעיקר במטרה לקטול חיים; בביצוע הפיגוע בצוותא עם בן דודו; בהכנה המוקדמת; ובפוטנציאל הקטלני הטמון במעשים. עוד עמד בית המשפט המחוזי על תסקירי נפגעי העבירה שתיארו כי הן המתלונן והן הקטין סובלים מתסמיני פוסט-טראומה, מתקשים לחזור למסלול חייהם וכי צפויה להם דרך שיקום ארוכה. אשר למדיניות הענישה הנוהגת, בית המשפט המחוזי ציין כי בעבירות של ניסיון לרצח ממניע לאומני, בתי המשפט גזרו על נאשמים צעירים עונשי מאסר לתקופות ממושכות ונקבע כי יש להקיש ממדיניות ענישה זו לעניינו של המערער, בשינויים המחייבים, ותוך התאמתם לאופי ענישתם של קטינים. מנגד, נקבע כי הפסיקה שהובאה על ידי המערער אינה רלוונטית שכן עניינה בנאשמים שהואשמו בעבירות של גרימת חבלה בנסיבות מחמירות.

4. אשר לנסיבותיו האישיות של המערער, שאין קשורות לנסיבות ביצוע העבירות, בית המשפט המחוזי עמד על המלצתו הטיפולית של שירות המבחן בעניינו ועל התרשמויותיהם החיוביות של אנשי המקצוע. בית המשפט ציין כי המערער נטל אחריות מסוימת על מעשיו והביע חרטה ואמפתיה לנפגעים. כמו כן פורטה הדרך השיקומית אותה ביצע המערער מאז העמדתו לדין - השתתפותו במעון נעול והתקדמותו אט אט בהליך השיקומי. צוין כי לאור ההתרשמות החיובית מהמערער הומלץ על קליטתו בצו טיפול ארוך טווח במעון - עד הגיעו לגיל 18 - כחלק מגזר הדין בעניינו. כמו כן, בית המשפט התייחס לחוות הדעת הפסיכולוגית שהוגשה בעניינו של המערער - לפיה הוא נעדר נטייה תוקפנית או אלימה ונעדר סימנים לאורח חשיבה עברייני - ולעמדתן המקצועית של סגנית קצינת המבחן המחוזית ומפקחת ההשמה ב-"חסות הנוער" - אשר העידו כי המערער עבר תהליך שיקומי מרשים בכל מישורי חייו.

ואולם, בית המשפט דחה את המלצת שירות המבחן והגורמים המקצועיים, בקבעו כי במקרה דנן שיקולי השיקום נסוגים מפני האינטרס הציבורי המחייב ענישה מוחשית ומשמעותית בגין העבירות הנדונות – זאת, לצד ההלכה לפיה תסקיר שירות המבחן הוא בגדר המלצה בלבד. על יסוד השיקולים אלה, בית המשפט המחוזי השית על המערער את העונשים שפורטו לעיל, כאשר המועד לתחילת ריצוי עונש המאסר בפועל הוא מייד.

5. כאמור, המערער הגיש הודעת ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי, בה הודיע על כוונתו לערער הן על הכרעת דינו של בית המשפט המחוזי והן על גזר דינו, וביקש להורות על עיכוב ביצוע העונש. המערער גורס כי סיכויי הערעור על גזר הדין גבוהים – אף אם יידחה הערעור על הכרעת הדין – שכן העונש שהוטל עליו חריג בהינתן הדרך השיקומית שעבר במעון הנעול. לעמדת המערער, מדובר בגזר דין מפתיע, אשר ניתן חרף המלצות חד משמעיות של שירות המבחן ושל גורמי המקצוע. עוד טוען המערער כי בית המשפט המחוזי דחה את בקשתו לעיכוב ביצוע העונש בלא כל נימוק. על כן, וכדי לא לפגוע במאמצים הטיפוליים בהם הוא נוקט, מבקש המערער לקבל את הערעור ולהורות על עיכוב ביצוע גזר הדין ועל הותרתו במעון נעול עד למתן פסק-דין בערעור.

6. המשיבה, מצדה, סבורה כי אין מקום לקבל הערעור ולהורות על עיכוב ביצוע עונש המאסר. בדיון שהתקיים לפני, הזכירה המשיבה כי נקודת המוצא עודנה כי נאשם שנמצא אשם בדיון יחל בריצוי עונשו מיידית, אלא אם יוכיח כי נסיבות המקרה מצדיקות עיכוב ביצוע עונשו. נטען כי המבקש מכוון ערעורו נגד הקביעות העובדתיות וממצאי המהימנות כל בית המשפט המחוזי – בהם ערכאת הערעור לא נוהגת להתערב – ועל כן סיכויי הערעור נמוכים, במידה המטה את הכף לדחיית הבקשה. המשיבה מטעימה וטוענת כי העבירות בהן הורשע המבקש הן חמורות, וכי אף אם יתקבל ערעורו על גזר הדין – הרי שסביר להניח כי יוטל בגין עונש מאסר בפועל. נוכח כל האמור, המשיבה סבורה כי אין מקום לעכב את עונש המאסר.

דיון והכרעה

7. לאחר שעיינתי בערעור שלפניי ובהכרעת דינו ובגזר דינו של בית המשפט המחוזי ולאחר ששמעתי את טענות הצדדים, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערעור להידחות.

8. הלכה היא כי נאשם שהורשע בדיון יחל לרצות את עונשו מיד עם מתן גזר הדין ועיכוב ביצוע העונש הוא החריג לכלל זה, וייתכן רק במקרים בהם הוכיח בעל הדין כי מתקיימות נסיבות מיוחדות, הגוברות על האינטרס הציבורי באכיפה מיידית של העונש (ראו: ע"פ 2690/16 לוי נ' מדינת ישראל, בפסקה 7 (26.9.2016); ע"פ 5493/16 ירושלמי נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (25.7.2016); ע"פ 111/99 שוורץ נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(2) 241, 276-277 (2000)). בעת החלטה על עיכוב ביצוע, בית המשפט יבחן, בין היתר, את חומרת העבירות ונסיבות ביצוען; את אורך תקופת המאסר; את טיב הערעור וסיכויי קבלתו; ואת עברו הפלילי ונסיבותיו האישיות של המבקש (שם, בעמ' 277-282).

9. לענין סיכויי הערעור, המערער אמנם טרם הגיש את הודעת הערעור, כך שישנו קושי לחוות עמדה ביחס לסיכויי הלכאוריים של הערעור. אולם משמיעת טיעוני שני הצדדים בפניי ומעיון בהכרעת הדין, על פניו ומבלי לקבוע מסמרות בענין, דומה כי סיכויי הערעור על הכרעת הדין אינם מן הגבוהים, שכן מרבית טענותיו של המערער אכן עוסקות בממצאי עובדה ומהימנות של בית המשפט

המחוזי, בהם, ככלל, ערכאת הערעור אינה נוטה להתערב (ע"פ 2016/16 שייניס נ' מדינת ישראל, בפסקה 24 (10.11.2015));
ע"פ 10049/08 אבו עזא נ' מדינת ישראל, בפסקה 69 (23.8.2012)). הן הדבר ביחס לערעור על גזר הדין. גם כאן, וכאמור מבלי
לקבוע מסמרות בעניין, מסופקני שיש בסיכויי הערעור להביא לביטול מוחלט של עונש המאסר או לקיצורו באופן שדחיית הערעור
שלפניי תסכל את הערעור שבכוונת המערער להגיש – זאת לאור תקופת המאסר הממושכת שהוטלה עליו (ע"פ 5383/16 דמרי נ'
מדינת ישראל, בפסקה 12 (19.7.2016)). כבר בכך יש כדי להטות את הכף לכיוון דחיית הערעור.

10. אף השיקול של חומרת העבירות נזקף לחובתו של המערער, אשר הורשע כמבצע בצוותא של שתי עבירות ניסיון רצח –
מהחמורות בספר החוקים. לחומרה זו נלווית ההכנה המוקדמת; הרצון לפגוע במי שנקרה בדרכם של השניים; והמניע הלאומני
למעשיהם. על כן, העבירות בהן הורשע המערער הן חמורות ותקופת המאסר הנלווית לחומרה זו היא ארוכה ומשמעותית, ואינה
מצדיקה את קבלת הערעור (ע"פ 4502/16 פלוני נ' מדינת ישראל, בפסקה 8 (9.6.2016)).

11. לבסוף אציין כי לא נעלמו מעיני הדרך השיקומית בה החל המערער לפסוע במהלך השנה האחרונה; גילו הצעיר ביותר;
ונסיבות חייו. ואולם, במסגרת מלאכת האיזון בין נסיבות אלו ליתר השיקולים העומדים על הכף, לא ראיתי לנכון להורות על עיכוב
ביצוע העונש. לצד זאת, ולאור העובדה כי המערער הינו קטין, מצאתי כי יש לקבוע את הדיון בערעור בעניינו של המבקש, לכשיוגש,
בהקדם האפשרי (ראו: ע"פ 8464/15 פוזין נ' מדינת ישראל, בפסקה 9 (6.1.2016)).

12. סוף דבר, הערעור נדחה.

ניתנה היום, ח' בחשון התשע"ז (9.11.2016).

ש ו פ ט